

Č E S K Á R E P U B L I K A
N Á L E Z
Ú s t a v n í h o s o u d u
J m é n e m r e p u b l i k y

Ústavní soud rozhodl dne 16. června 2011 v senátu složeném z předsedy Jiřího Nykodýma a soudců Vojena Güttlera a Elišky Wagnerové (soudce zpravodaj) ve věci ústavní stížnosti stěžovatelky – obchodní společnosti **Tafonco a.s.**, se sídlem Areál Tatry 1448/5, Kopřivnice, zastoupené JUDr. Jiřím Rákem, advokátem se sídlem Štefánikova 58/31, Kopřivnice, směřující proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 21. 9. 2010 č. j. 10 Co 645/2010-53, a proti výroku II. usnesení Okresního soudu v Novém Jičíně ze dne 20. 4. 2010 č. j. 55 EXE 62/2010-22, za účasti Krajského soudu v Ostravě a vedlejšího účastníka – obchodní společnosti FOKR Czech s.r.o., zastoupené Mgr. Reném Gemmelem, advokátem se sídlem Poštovní 2, Ostrava,

t a k t o :

I. Usnesením Krajského soudu v Ostravě ze dne 21. 9. 2010 č. j. 10 Co 645/2010-53, a výrokem II. usnesení Okresního soudu v Novém Jičíně ze dne 20. 4. 2010 č. j. 55 EXE 62/2010-22, bylo p o r u š e n o právo stěžovatelky na spravedlivý proces, garantované čl. 36 odst. 1, čl. 37 odst. 3 a čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod.

II. Tato rozhodnutí se proto r u š í .

O d ů v o d n ě n í :

I.

1. Ústavní stížností podanou elektronicky dne 20. 1. 2011 se stěžovatelka domáhala zrušení výše uvedených rozhodnutí obecných soudů, neboť měla za to, že jimi byla porušena její základní práva garantovaná čl. 36 odst. 1 a čl. 38 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“) a čl. 17 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.

2. Ústavní stížnost je přípustná (§ 75 odst. 1 a contrario zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o Ústavním soudu“)), byla podána včas a splňuje ostatní náležitosti vyžadované zákonem [§ 30 odst. 1, § 72 odst. 1 písm. a) zákona o Ústavním soudu].

3. Stěžovatelka v ústavní stížnosti namítané porušení svých základních práv spatřovala zejména ve skutečnosti, že Krajský soud v Ostravě vydal napadené usnesení, aniž se podrobněji zabýval důkazy navrženými stěžovatelkou. K tomuto usnesení zaslala

oprávněná prostřednictvím svého právního zástupce vyjádření, které však krajský soud stěžovatelce, ani jejímu právnímu zástupci nezaslal, ačkoliv odvolací soud k němu přihlédl, což lze odvodit z toho, že toto vyjádření v odst. 4. odůvodnění sumarizoval a při odmítnutí odvolání pro nedůvodnost se s tímto vyjádřením ztotožnil. Tímto postupem tak dle stěžovatelky došlo k porušení jejího práva vyjádřit se ke všem prováděným důkazům a tedy i celkově k porušení jejího práva na spravedlivý proces, resp. práva na soudní ochranu. Stejně tak stěžovatelka nesouhlasila s postupem obecných soudů, které pouze podle dikce zákona (ust. § 146 o. s. ř.) přiznaly oprávněné nárok na náhradu nákladů řízení, aniž by přitom blíže zkoumaly okolnosti, za kterých byl návrh na nařízení výkonu rozhodnutí podáván či namítané odepření poskytnout součinnost ze strany oprávněné. Takový postup (přepjatý formalismus při interpretaci ustanovení o. s. ř.) je dle stěžovatelky v extrémním rozporu s principy spravedlnosti. V této souvislosti mj. odkázala i na nálezy Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 189/06, vztahující se k povinnosti obecných soudů zabývat se informacemi, které účastník řízení ve svém podání řádně uvedl a doložil. Proto navrhla, aby Ústavní soud svým nálezem zrušil v záhlaví citované usnesení krajského soudu i výrok II. usnesení okresního soudu.

4. K výzvě Ústavního soudu se k ústavní stížnosti jednak vyjádřil Krajský soud v Ostravě, zastoupený JUDr. M. Holubovou, který ve svém podání ústavní stížnost stěžovatelky považoval za nedůvodnou a plně odkázal na odůvodnění svého rozhodnutí. Jednak vedlejší účastník – obchodní společnost FOKR Czech s.r.o., zastoupená Mgr. Reném Gemmelem, která ve svém vyjádření považovala ústavní stížnost za nedůvodnou, neboť skutečnost, že stěžovatelce nebylo odvolacím soudem zasláno vyjádření vedlejšího účastníka nepřivodila porušení principu rovnosti či zásah do práva na spravedlivý proces. K tomu, aby proces byl spravedlivý postačuje, pokud každý z účastníků dostane stejnou šanci zaujmout stanovisko k rozhodnutí soudu prvního stupně, přičemž stěžovatel tuto šanci dostal v rámci svého odvolání a vedlejší účastník v rámci vyjádření k němu.

5. Podle ust. § 44 odst. 2 zákona o Ústavním soudu může Ústavní soud se souhlasem účastníků upustit od ústního jednání, nelze-li od tohoto jednání očekávat další objasnění věci. Souhlas s upuštěním od jednání byl účastníky poskytnut a od ústního jednání bylo upuštěno.

II.

6. Ze spisu Okresního soudu v Novém Jičíně sp. zn. 55 EXE 62/2010 Ústavní soud zjistil následující skutečnosti.

7. Obchodní společnost FOKR Czech s.r.o. jako osoba oprávněná podala dne 14. 1. 2010 návrh na nařízení výkonu rozhodnutí zřízením soudcovského zástavního práva na nemovitostech ve vlastnictví stěžovatelky jako osoby povinné, zapsaných na LV č. 3024 v k.ú. Kopřivnice, pro pohledávku 924 586,80 Kč s přísl. (správně 1 924 586, 80 Kč – pozn.), kterou byla stěžovatelka zavázána zaplatit na základě rozhodnutí Vrchního soudu v Olomouci ze dne 15. 10. 2009 č. j. 8 Cmo 482/2008-247. V průběhu řízení došlo ke zpětvzetí návrhu ze strany oprávněné a okresní soud řízení v záhlaví citovaným usnesením zastavil (výrok I.). Zároveň ve výroku II. rozhodl o nákladech řízení tak, že stěžovatelka je povinna oprávněné uhradit částku 46 560 Kč k rukám právního zástupce oprávněné.

8. Proti tomuto rozhodnutí podala stěžovatelka odvolání, v němž jednak namítala (odkazem na emailovou korespondenci) nedostatek součinnosti ze strany oprávněné v podobě sdělení

čísla bankovního účtu za účelem uhrazení náhrady nákladů řízení, kdy naopak došlo k podání dalšího návrhu oprávněné na nařízení exekuce uvedené pohledávky v podobě stanovených nákladů řízení, s čímž se krajský soud vůbec nevypořádal, jednak nesprávně vypočítanou výši nákladů řízení. Krajský soud v Ostravě jej v záhlaví citovaném usnesení označil za nedůvodné a bez nařízení ústního jednání usnesení okresního soudu v napadeném rozsahu výroku II. potvrdil jako věcně správné. Zároveň stěžovatelce uložil povinnost zaplatit oprávněné na náhradě nákladů odvolacího řízení částku 960 Kč do tří dnů od právní moci usnesení k rukám právního zástupce. V odůvodnění mimo jiné konstatoval, že *„postup okresního soudu při rozhodování o náhradě nákladů byl správný. Odvolací soud neshledal, že by v daném případě bylo možno dojít k jinému závěru, než že to byla (stěžovatelka), která zavinila zahájení řízení a i jeho zastavení. (...) nezतोžňuje se s názorem (stěžovatelky), že se dostala do prodlení pro nedostatek součinnosti oprávněného. (...) bylo zcela na (stěžovatelce), aby činila veškeré kroky směřující k úhradě pohledávky. V případě, že (jí) nebylo známo číslo účtu, na který by bylo možné úhradu provést, mohl plnit i jiným způsobem (...).“* (str. 2 - 3 usnesení).

III.

9. Ústavní soud dospěl k závěru, že ústavní stížnost je důvodná.

10. Ústavní soud předesílá, že shodnou problematiku v právní věci téže stěžovatelky řešil již ve svém nálezu ze dne 29. 3. 2011 sp. zn. III. ÚS 3606/10. V tomto nálezu, jakož i v nálezech předešlých (např. nález sp. zn. IV. ÚS 563/03 ze dne 12. 5. 2004 (N 71/33 SbNU 209), nález sp. zn. I. ÚS 301/02 ze dne 1. 8. 2005 (N 146/38 SbNU 159) či nález sp. zn. III. ÚS 961/09 ze dne 22. 9. 2009, dostupný na <http://nalus.usoud.cz>) Ústavní soud konstatoval, že *„právu na spravedlivý proces odpovídá povinnost obecných soudů svá rozhodnutí řádně odůvodnit a v tom rámci se adekvátně, co do myšlenkových konstrukcí racionálně logickým způsobem, vypořádat se všemi důkazy i s argumentačními tvrzeními uplatněnými účastníky řízení, přičemž v opačném případě dochází k ústavněprávnímu deficitu obdobnému kategorii neústavnosti v podobě tzv. opomenutých důkazů. Je takto povinností obecných soudů vypořádat se se vším, co v průběhu řízení vyšlo najevo a co účastníci řízení tvrdí, má-li to vztah k projednávané věci.“* Z důvodů dále rozvedených v citovaném nálezu proto Ústavní soud dospěl k závěru, že postupem obecných soudů došlo k porušení práva stěžovatelky na spravedlivý proces (čl. 36 odst. 1, čl. 37 odst. 3 a čl. 38 odst. 2 Listiny), neboť soudy se dle názoru Ústavního soudu dostatečně nezabývaly a nevypořádaly s námitkami stěžovatelky stran nemožnosti mimosoudně plnit svůj závazek pro nedostatek součinnosti ze strany oprávněné, kdy navíc byla záměrně uváděna v omyl, a omezily se pouze na jejich stručné konstatování v usnesení. Nadto odvolací soud zcela pominul zaslat vyjádření oprávněné k odvolání stěžovatelce a odvolání stěžovatelky zamítl bez nařízení ústního jednání, a to i za užití argumentace uvedené ve vyjádření vedlejšího účastníka, a naopak odmítl projednat důkazní návrhy stěžovatelky, s nimiž se nevypořádal ani v odůvodnění usnesení tak, aby objasnil, proč jejich provedení považoval za nadbytečné.

11. Shora uvedené závěry se plně vztahují i na nyní projednávanou věc stěžovatelky, Ústavní soud neshledal důvod se od závěrů citovaných v uvedeném nálezu odchýlit a v podrobnostech na ně plně odkazuje, neboť i v nyní posuzovaném případě dospěl k závěru, že Krajský soud v Ostravě a Okresní soud v Novém Jičíně svým postupem ústícím do vydání napadených rozhodnutí porušily právo stěžovatelky na spravedlivý proces, garantované čl. 36 odst. 1, čl. 37 odst. 3 a čl. 38 odst. 2 Listiny.

12. Proto Ústavní soud podle ustanovení § 82 odst. 2 písm. a) zákona o Ústavním soudu ústavní stížnosti vyhověl a podle ustanovení § 82 odst. 3 písm. a) zákona o Ústavním soudu napadená rozhodnutí Krajského soudu v Ostravě a rozhodnutí Okresního soudu v Novém Jičíně v jeho výroku II. zrušil.

P o u č e n í : Proti rozhodnutí Ústavního soudu se nelze odvolat (§ 54 odst. 2 zákona o Ústavním soudu).

V Brně dne 16. června 2011

Jiří Nykodým
předseda senátu